

római leletek társaságában került elő, maga germán típus és egyik bizonyosága annak a műtörténelmi hatásnak, melyet a IV. század folyamán a keleti gótok gyakoroltak a már hanyatló római kultúrára.

A székesfehérvári múzeum dunapentelei keramikai gyűjteményéből a hun korszón kívül még két edény sorozható a népvándorlás korába. Az egyik kiöntő csöves, füles korsó (4025), minő a csökmői lelet (Hampel J.: *Alterth.* I. 136. l. 293. á.) csakhogy a dunapenteleim hullámvonalas díszítés is van. Közlebb áll a szegedi múzeum szőregi korsójához (*Ethnographia* 1932, 66. l. 5. á.), melyet két hullámvonalas szalag díszít. A korsó különféle római leletekkel 1914-ben államsegeélyből került a múzeumba. Mag. 17, száj

bősége 11 cm. Éles vonalú díszítése két fésűvel húzott körkörös barázdás szalag és köztük 6 hornyolós hullámos disz. Feltűnő a fülnek, kiöntő csónak utólagos felerősítése. (A múzeum gyűjteményében e fajta korsó az előszállás-őreghegyi avartemető I. sz. sírjának 7919. sz. edénye.) A másik dunapentelei edény (2488) szintén hullámvonalas és az Őreghegyről való. Nagyon kezdetleges kidolgozású. Anyaga szemcsés, színe a gyenge égéstől feketés pirosas foltokkal. Alakja köcsögszerű rövid nyakkal, kihajló peremmel. A nyaka alatt elmosódott hullámvonal, mely lefelé spirálisan egész a fenékig folytatódik. Mag. 13,7, száj. 9 cm.

Marosi Arnold.

FELJEGYZÉSEK.

Őskori telepnyomok Vértesacsán. Vértesacsa régészeti adatai után kutatva vettünk hírt arról, hogy 1910 körül a likaskői második dűlőben, a Vereb-felé vezető út mentén Rottenberger József 7843 és 7844 telekkönyvszámú földjén két nagy edény került felszínre fedővel és csontokkal. E leírás szerint tehát a kérdéses helyen feltárt leletek valószínű bronzkori urnatemető maradványai lehetnek.

Bronzkori űrmérték múzeumunkban. Kurt Willvonseder, osztrák ősrégész hívta föl figyelmünket arra, hogy kisapostagi leleteink között egy kis füles agyagpohár (Lt. sz. 9421) nem ivásra, hanem űrmértékül szolgált. Alakja ugyanis más, mint az ivópoharaké és emlékeztet a manapság használatban levő űrmértékek alakjára. Ennél is fontosabb bizonyíték, hogy a kisapostagi edény alakja egyezik a bécsi N. Ö. Landesmuseum 1932-ben szerzett két füles pohár alakjával, melyek dr. Friedrich Wimmer mérései alapján űrmértékeknek bizonyultak (*Forschungen und Fortschritte*, Berlin 1933, 9. Jahrg. NR. 6. S. 74). Edényünk tudományos értéke főleg

abban rejlik, hogy dr. Wimmer társait mint az őstörténet első űrmértékeit ismerteti. Koruk, miként a miénk is, a Krisztus előtti második évezred közepe. Ez időben Egyiptom, Mezopotámia magas kultúrájában már a hossz-, súly- és űrmértékek általánosan ismertek voltak. Az európai bronzkorból azonban eddig csak a súly- és űrmértékre voltak bizonyítékaink, tehát a kisapostagi pohárka úgy tekinthető, mint Magyarország őskorának első űrmértéke. Érdekes, hogy a vajtai kőkori leletek között is van e fajta edényünk (Lt. n. 9622), mely kis fülével és a mai mérőedényekkel (deciliter) teljesen egyező, hengeres alakjával szintén lehetett űrmérték. Ennek űrtartalma 0.19 l., a kisapostagié 0.16 l., ami csekély különbséggel egyezik a bécsi nagyobb edény 0.162 l. űrtartalmával, ami szintén igazolja, hogy vele azonos célt szolgált.

Hallstadti lelet Inotáról. A hallstadtnak is nevezett korai vaskorból aránylag kevés adata van Fejér megyének. E téren minden lelet figyelemre méltó és örvendetes gyarapodása a múzeumnak. Az 1938. évi gyarapodás-

ban Inotáról kaptunk a veszprémi múzeum szíves közvetítésével néhány ide vonatkozó tárgyat. A tárgyak jegyzéke: két bronz karperec dudorokkal és köztük körkörös hornyolásokkal, három kis bronzkarika, két gyűrűalakban összehajtott vékony sodronytekercs, három összehajtott sodronyrészlet, két szalagalakú bronz-törödéek rovátkakkal, két vaskés, három agyaggyöngy. Lelőhelyük a forrásokhoz vezető út mellett Zirkelbach és Fridrich mandulása, ahol cseréptörödékeket és csontvázrészeket is találtak. Az adatokat Faller Jenő volt szíves számunkra megszerezni (Lt. sz. 11222).

Múzeumunk Aeneas köemlékei.
A székesfehérvári múzeum két Aeneas menekülését ábrázoló köemléket őriz. Az egyik Dunapenteléről származik, 83 cm magas és 54 cm széles mészkő-relief. Főalakja a szakállas és dús hajjal övezett Aeneas, ki fedetlen, hátra vetett fejfel és távolba irányuló tekintettel jobb felé rohan. Bal vállán ruhába göngyölt édes atyját, Anchisest viszi, baljával pedig fiának, Ascaniusnak csuklóját ragadja meg. A domborművön hiányzik Anchises feje, Ascanius egész alakja az alsó kar egy kis töredékét kivéve. Aeneas jobb karja és jobb lába a tunica aljától csak leütve maradt fenn. Ruházata a római harcospiselete: térden felül érő tunica, rajta izompáncél, melyet lent rojtos szíjsor és pikkelysor zár le, fent pedig egy szíjsor a vállakat takarja. Az alak vállára vetett, elől összekapcsolt köpeny egyik szélsapokodta szárnya a bal felső képteret tölti be. Aeneas lendületes, erőteljes, előrehaladó mozgásának, nyugtalan fejetetésének, a test formáknak, a tunica redőzetének természetes ábrázolása a reliefnek művészi jelleget ad és valószínű, hogy Kölnből érkezett mintaképek alapján Kr. u. II. század 2. felében készült (Lt. sz. 8030). — A másik Aeneas emlék Fövenyről származó kőszobor sokkal kezdetlegesebb munka. Itt Aeneas alakját rohanás helyett homlokzetben nyugodtan állva látjuk, mellette áll szorosan hozzá simulva fia Ascanius, kit csuklójánál fogva tart, míg Anchisest, ki egész babaszerű

lett, baljával szorítja magához. Kidolgozása primitív, schematikus munka. De éppen az eredeti mintának a helyi kőfaragó által való eme egyéni átfogalmazása, a bennszülött keletesség művészi gyakorlatába áthajló ábrázolási mód ad a reliefnek egyéni jelleget és teszi a helyi művelődés sajátos kincsévé (Lt. sz. 2852). Az Aeneas szobrok a provinciákban rendszerint síremlékeket díszítettek, mint a pietas képviselői. (Erdélyi Gizella: Aeneas menekülése, római dombormű a székesfehérvári múzeumban. Arch. Ért. 1934, XLVII. k. 49—53. 1.).

Az adonyi Bachus-jelenetes bronz dombormű. A székesfehérvári múzeum ez értékes emlékeről Paulovits István közöl bővebb ismertetést »Dionysosi menet (thiasos) magyarországi római emlékeken I.« c. dolgozatában (Arch. Ért. 1935, 98. 1. 79—80. kép), amely szerint e kőralakú domborműves bronzlemez eredetileg tükörtek volt. Ábrázolása Bachus (Dyonisos), Herakles és egy pán, kik mámoros összeölekezésben lépkednek jobbra tartó irányban. Középen a karcsú vonalú, teljesen meztelen Bachus, kissé hátravetett fején dús hajzatát elől szalag szorítja le. Jobb keze a felső testével hozzádülő pán jobb-vállán nyugszik, ki leplet tartó, könnyökben behajlított jobb karjával fejéhez nyúl. Aránylag legkevébbé jól sikerült Herakles alakja. Szakállas feje dacára, ha felső karján nem viselné a jellegzetes oroszlánbőrt, testének szerény megformálásából nem lehetne ráismerni. Testét lágyék körül takarja csak rövid ruha. A három ölelkező alakot a vállaik felett vitt thyrsos-nak nevezett rüdszerű dolog kapcsolja egybe. A jelenetben főhős Bachus. Herakles mellette csak jelentéktelen mellékfigura. A bronzlemez legnagyobb átmérője 9-6 cm. Eredeti állapotában elrozsdált, kékes zöld patinája volt. Középtájon erős vasszegecs állott ki, mely hátul egy kiálló bronzdudoron átmenve hegyben végződött. Patináját tisztítás közben elvesztette (Lt. sz. 3132). Hozzá közel álló típusok a wiesbadeni múzeum lemeztörödéke, a müncheni Museum

Ant. Kleinkunst tükörreliefje, a harmadik a berlini múzeum Rómából származó márvány csoportja. (I. m. 81, 82, 83. kép). A dolgozatban ismertetett egyéb fejmegyei leletek egy Dunapenteléről származó ládika veret párucon álló Dionysosz-szal (I. m. 83. l. 65. kép) és a felcsuti ládaveret (I. m. 77. l. 62. és 63. kép).

Fejér megye római mécsesei. A M. kir. Pázmány Péter Tudományegyetem érem és régiségtani intézete kiadta Iványi Dóra-nak »A pannoniai mécsesek« c. dolgozatát, benne megtaláljuk Fejér vármegye mécseseit is. Ez adattár bécsét emeli, hogy Iványi Dóra bejárva a múzeumokat, köztük a székesfehérvárit is, saját tapasztalatai alapján állította össze nagy kötetet kitévő művét és közli az irodalmi adatokat, a lelőhelyek, a bélyegek betürendes jegyzékét is, ami által nagyon könnyen kezelhető ez a 4618 adatot tartalmazó munka. A szöveget 99 elsőrendű kivitelű képekkel megtöltött illusztrációs tábla egészíti ki. Tudományos öntudatunk emelésére szolgál és a lelföld előtt is emeli értékünket a budapesti tudományegyetemi érem és régiségtani intézetének ez újabb kiadványa, mely dr. Alföldi András professzor lelkes vezetése alatt már több ily becses művel gazdagította irodalmunkat. A lelőhelyek jegyzékében Fejér megyéből legnagyobb számmal szerepel Dunapentele. Utána következik Adony. Egy-két darab képviseli Baracsot, Igart, Kálozt, Tárnokot, Vajtát és Zámolyt. A székesfehérvári múzeum anyagából 69 darabról történik említés 40 illusztrációval. Ezek közül érmeikkel dotáltak a következő számok: 851 Valentinianus (lt. sz. 5441), 1618 Constantinus (lt. sz. 5553), 2984 Maximianus (lt. sz. 5469), 3311 Claudius Gothicus (lt. sz. 5548), 4227 Marcus Aurelius (lt. sz. 5504).

Római éremlelet Kecelről. Iszka-szentgyörgyön 1934-ben Veres József vezetőjegyző 23 római ezüstérmet ajánlott fel a múzeumnak, mint együttes leletet. A leletben feltűnt az érmek közti nagy korkülönség: 12 ugyanis második századi, a több egy század

kihagyásával a negyedik századból való. A leletet megmutatva Dr. Alföldi András egyetemi tanár, kiváló római numizmatikusunknak, azonnal az általa ismertetett (Arch. Ért. 1922, 99; Blätter für Münzfreunde, 1923.) a pestmegyei keceli leletet juttott eszébe. Veres J. bemondása szerint tényleg ez a lelet is Kecelről származik és része az Alföldi által feldolgozott éremleletnek. Meghatározása szerint a lelet tartalma: 3 Hadrianus, 1 Antonius Pius, 2 Faustina mater, 2 Marcus Aurelius, 1 Faustina junior, 1 Commodus, 1 Didia Clara (Didius Julianus leánya. Ritka!). Negyedik századi ezüst siliqua-k: 8 II. Constantius, 1 Valens és 3 Constantius-féle barbarikus utánzat. A Constantius-féle érmek verdebélyegei: 2 drb ANT (Antiochia), 4 drb SIRM (Sirmium), 1 drb SIS (Siscia. Ritka!), 1 drb TES (Thessalonica. Ritka!). A Valens érem bélyege CONS (Constantinopolis). Az utánzatoké: C. S.; C. M. ?; a harmadiké ?. Megtartásukat illetőleg a korai denárok nagyon kopottak, a későbbi siliqua-k igen szépek. A harmadik századi érmeknek a leletből való kimaradását Alföldi azzal magyarázza, hogy ezek a gyenge ezüsttartalmú billonokat a forgalomból kivonták és helyettük inkább elfogadták a régi jó denárokat. Az egész lelet, miként Alföldi kikutatta, a háború elején egy hajó roncsaival együtt került elő a Duna közelében. »Nem lehetetlen, hogy egy rosszul sikerült dunai átkelés emléke I. Valentinianus harcai idejéből: de lehet, hogy néhány évvel később került a földbe, mikor a hunok lökése rázza meg a limes környékét.« A lelet többi része Dr. Niklovits Károly birtokába, kilenc darab pedig a Nemzeti Múzeum Eremtárába jutott.

Adatok a szabadbattyáni népvándorláskori fibulákhoz. A Magyar Tört. Múzeum feljegyzéseink szerint (Szfári Szemle 1933, 33. l.; 1935, 92. l.) három germán fibulát őriz Szabadbattyánból. E fibulák ketteje hiteles értesülésünk szerint egy budapesti régiségkereskedő útján jutott a múzeum birtokába. A fibulák a régiségkereskedőtől szerzett értesülé-

sünek szerint a szabadbattyáni vasut-állomásnál kerültek elő a Börgönd — Szabadbattyán közti vasutvonal építése alkalmából ott, ahol e vasutvonal az állomástól keletre fekvő dombot átszeli. A fibulákat a kereskedő a vasut-építési egyik mérnökötől vásárolta egyéb leletekkel. Ezek a következők: 1. Két ezüst karperec 5—6 mm. vastag ezüst drótból, melyek két vége körülbelül 12 mm szélességben és 15—16 mm hosszúságban kiszélesedve stílizált állatfejben (kigyó?) fejeződik be. Az állatok szemét csiszolatlan, bizonytalan alakú rubinvörös kő alkotta. A karpereceket a kereskedő David Reiling mainzi kereskedőnek adta el. 2. Egy pár arany fülbevaló, ezek még ezidőszertint a budapesti régiségkereskedő birtokában vannak. 3. Aranygyűrű vörös karnéallal, mely szintén Budapesten van, de már nem a kereskedőnél. Az eset szomorú példája, mint szóródnak szét együttes leleteink, amelyeknek együtt kellene maradniok.

Fejérmegyei őskeresztény emlékek. Ide tartozó emlékekről már volt szó a Szfvárj Szemlében (1936, 105. és 113. l.). Ujabbán Nagy Lajos foglalkozik velük az 1938-ban megjelent Szent István emlékkönyv I. kötetében, »Pannonia sacra« c. dolgozatában, mely lelőhelyek szerint foglalja össze hazánk őskeresztény emlékeit. Az »Intercisa és környéke« c. fejezetben először Dunapentele emlékeiről nyújt teljes áttekintést és bővebb ismertetést, majd »Tác-Fővenyepuszta« cím alatt a székesfehérvári múzeum itt folyt ásatásairól emlékezik meg és egyben közli a múzeum okeresztény bazilikából származó faragott korlátpillérét is, megjegyvezve, hogy Magyarország területén ez volna az egyetlen kimondott keresztény emlék, mely a templomok berendezéséről hű hépet nyújthatna. További megállapításai: Krisztus monogramja a 400-as évek-nél korábban nem jelentkezett. A monogramm alatt van az életfa, akárcsak a taurini bazilika mozaikján. A monogramm feletti szimbolumok: két delfin, központban pávatól, mint az örökélet jelképe, balra hal. Ezekről mintegy elválasztva alattuk kapjuk

a rákot, a csigát, uterust és mást, amelyekkel nemes küzdelemben állanak a főntebbiek. A hátoldali díszítése lapos szobrászati kezelése mutatja, hogy a faragványok fából való előképek után készültek. A korlátpillér korát Alföldi András is az ötödik század első felére helyezi és így a táci keresztény templom is, ahonnan származhatott, túlélte a népvándorlás korszakának első évtizedeit. Talán itt is egyaránt használhatták Isten házát barbárok és rómaiak, mint Joviában. (Szent István emlékkönyv I. 166. l.)

Honfoglaláskori temető Nagykarácsony-szőlőhegyen. Szabados Antal, az Előszálláshoz tartozó Nagykarácsony-szőlőhegy tanítójának jelentése szerint Balogh Mihály földjén már többiben találtak csontvázakat. Ezelőtt mintegy 15 évvel házépítés közben akadtak sírokra, melyek csontjait kieszde, közös gödörbe hanyták össze. Szabados Antal 1937-ben a csontokat újból kiásva, egy gömböcskékkel díszített ezüst fülbevalót és bronzgyűrűt talált közöttük. Később a kerti szőlő között találtak csontvázat melléklet nélkül. Ugyanitt 1938 tavaszán mellékletes csontváz is került elő, melyet Szabados Antal bontott ki és a kézfejen fonott ezüstgyűrűt, a fejnél pedig halántékgűrűt talált. A múzeumba beadott mellékletek szerint a sírok XI—XII. századi ősmagyar telep maradványai lehetnek. (Lt. sz. 10788—789).

A both-pusztai éremelet lelőhelye. Fejér vármegyének eme mintegy 32000 drb érmet számláló és I. Kálmán, II. István és II. Béla korából származó éremeletének közelebbi lelőhelye Lülei both-pusztai főintéző bemondása szerint a pusztá Aranyos-oldala nevű dűlője volt. A leletre vonatkozó adatokat I. Szfvári Szemle 1934, 47. l.

Polgárdi középkori régiségeiről. Az irodalomban Polgárdi két helyen szerepel, mint középkori régiségek lelőhelye. Az Arch. Értesítőben képek kíséretében (1882, 144—148. l.), melyeket részben Károly János is le-

közül Fejér megye történetében (V. k. 120. l.) megjegyezve, hogy régiségek részint a N. Múzeumban, részint a gróf Batthyányiak birtokában őriztetnek. E régiségek egyrészét: ezüsttálcák, tölcséridomú ezüsttárgy, karperecek, csatok, apró kés, gyűrűk és pénzek, melyeket a Somlóhegyen sziklasírban találtak és a XIII—XIV. századból származnak, 1927-ben magam is láttam Polgárdin a kastély egy kis vitrinjében, 1933-ban azonban már csak töredékét találtam a kis gyűjteménynek, amit aztán gróf Batthyány Lajos a székesfehérvári múzeumnak adományozott. Ez adományban az Arch. Értesítőben közölt kép alapján (145. l.): egy gyűrű (16. k.), egy kis csat (8. k.), egy karperec (22. k.), egy csatkarika (9. k.), egy kis csörgő (4 a-b. k.) és egy kés, de már nyél nélkül (5. k.). Lt. sz. 8732—37. Egyéb ugyanekkor kapott, de a képen nem szereplő régiségek: három halántékgyűrű, két vas- és egy bronzkulcs gotikus kivitelben, gyöngyszemek üvegből és borostyánból. Lt. sz. 8729—31, 8738—39.) Nem találtuk azonban a gyűjteményben a legbecsebb tárgyakat: a XII. századi kis bronzfeszületet és egy pár arany fülbevalót tekercses nyulvánnal (6 a-b és 10. k.) A véletlen 1935-ben ezeknek is nyomára vezetett egy budapesti régiségkereskedőnél. A két aranyfülbevaló még nála volt, a feszületet azonban, amely szintén birtokában volt, csere fejében átadta az Orsz. Iparművészeti Múzeumnak és így méltó helyre került. A gyűjtemény két gyűrűjét (13. és 15. k.) a székesfehérvári múzeum kapta meg ajándékként a régiségkereskedőtől. Lt. sz. 9856—57.

II. Lajos emlékérméi a múzeumban. A múzeum éremgyűjteményének fejlesztésében a főcél a székesfehérvári vonatkozású emlékérmek megszerzése. Ez évben két ilyen értékes éremmel gyarapodott a múzeum. Mindkettő II. Lajosnak, a gyermekkirálynak székesfehérvári megkoronázására (1508) vonatkozik. Az egyik két pengős nagyságú (átm. 28·5 mm) aranyérem. Egyik oldalán a trónon

ülő gyermekkirály alakja látható, fején koronával, alatta CORONATUS felirat. Körirata: LUDOVICUS FILIUS R UNGA BOHEMI 1508. — A másik oldalon egymás alatti sorokban: 1544 BUDAPOTENS ET PANNONY GENS MARTIA REGNI QUOD FUIT ESSET SI VIVERET ISTE PVER V-G. (Széch. XIV. t. 2; Wesz. XVI. 3.) A V-G betűk, melyek között az érmen egy sisak képe is látható, jelzik, hogy az érem Nagyváradon készült (V) Georgius Martinusius (Martinuzzi György) idejében és pedig 1544-ben, tehát jóval II. Lajos koronázása és halála után. — A másik II. Lajos koronázási érmünk ugyanilyen, de ezüstből. — A múzeum II. Lajos koronázási emlékérmének harmadik példánya, gróf Somsich János ajándéka, eltér az előbbiektől. Vastag ezüst veret egyik oldalán II. Ulászló, a másikon a gyermek II. Lajos alakjával. (Széch. XIV. t. 1.) Ez a koronázás idején 1508-ban készült, V. Guglinger vésnök műve.

Éremleret a Csapó-utcában. A Csapó-utca 8. sz. háztelken 1937 őszén házépítéssel kapcsolatos földmunkák folytak és e közben éremleretek akadtak. A leletről Angyalffy Nándor, igazgató-tanító értesítette a múzeumot, minek alapján helyszíni szemlét tartottunk és a munkások kikérdezéséből megtudtuk, hogy az érmek részben fazékban, részben elkorhadt szövetnemű zacskóban voltak. A fazék elkallódott, az érmek egy részét azonban Angyalffy Nándornak a munkásoktól sikerült összegyűjteni és a múzeumban letéthe helyezni. A lelet főrészét II. Mátyás (1608—19) és II. Ferdinánd (1619—37) korából származó denárok alkotják, összes számuk 106 drb. Ehhez járul még 2 tallér és 1 negyedtallér, ezek külföldiek.

Régi játékkártyák. A között a sok apróság között, mely a múzeum gyűjteményeinek vegyes csoportjába tartozik, van néhány játékkártya is, melyekre Nyilas-Kolb Jenő, az »Uj Idők« munkatársa, a játékkártyák speciális tanulmányozója hívta fel figyelmünket. Az egyik ilyen régi kártya-

csomónk K. Kovách Béla ajándéka. A makk dísznőn vagy amint régen nevezték a »makk két szemem« olvasható német felírás szerint pozsonyi kiadás, u. n. német kártya, az egyes színek ugyanolyan ábrázolásával, aminő ma is használatban van. (Lt. sz. 4750). A másik Mergl Jenő ajándéka: tarokk kártya 42 lappal. Az egyik lapon olvasható felirata: Giergl István cs. k. 1-ső szabadalmi kártya gyárából Pesten. Tarokklapjai nagyobbára Pest nevezetesebb épületeit ábrázolják, de vannak köztük vidéki képek is (Lt. sz. 3976). A harmadik csomó kártya Dr. Say Géza adománya. A kártyák hátlapjának felirata szerint: Az elesett hősök özvegyei és árvái javára készült ... Kober Leo népf. főhadnagy rajzai után ... Piatnik Nándor és Fiai cég gyárában. A képeik háborus jelenetek, a háború hadvezé-reinek ábrázolásai: a piros király IV. Károly, a piros alsó József főherceg, a tőkalsó Conrád stb. (Lt. sz. 5682.) A negyedik csomó Wolmuth Lajos hadifogoly ajándéka, szibériai hadifogságban használt tarokk kártya. A kártyát a hadifoglyok maguk rajzolták orosz alakokkal, tájképekkel és

hadi tárgyakkal (Lt. sz. 4740). Ide tartozik még egy négy mezőre osztott kártyalap is a tők dísznő, tők hetes, tők nyolcas és tők felső (hármás) figuráival. A rajta és hozzátartozó egyéb papirlapokon látható jelek szerint könyvtáblának lehetett alkatrésze. Az egyik lapon szalagdísz és ezen két számjegy (15) látható. A szalagdísznek csak fele van, a másik hiányzó félen lehetett a két számjegy folytatása, szintén két szám. A négy számjegy együtt tulajdonkép az évszám és így a kártyalap a XVI. századból való. Megfelel ennek a számjegyek stílusa (Lt. sz. 8817).

Fejérmegyei leletek. Az O. M. Történeti Múzeum gróf Zichy István által közzétett 1937. évi jelentése szerint Fejér megye területéről a következő tárgyak kerültek a múzeum gyűjteményeibe: a régészeti tárbán Dunapenteléről borzebet ábrázoló bronztárgy, Mórról római bronzkanál, bronzcsüngő és bronzkarika; a történeti tárbán a székesfehérvári pintér-céh pecsétje 1693-ból, szücs-céh behívó-táblája 1899-ből.

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

Meghalt Marosi Arnold.

Szomorú téli reggel volt. Hidegen, fázósan bújt elő a nap a deres szűr-keségből, de nem sokára ismét ködfátyol ereszkedett vérvörös arcára. A cisztercita templom öreg tornyából egyhangú mély kongással szólott Szt. Ignác harangja, s az ódon rendház falán a fagyos reggeli szellő fekete gyászlobogót lengtetett. A gimn. bejáratát fekete draperia borította és odabenn a díszteremben, ahol a múzeumi élet annyi meleg ünnepi aktusa zajlott le, némán, hideg kandaláberek közt ravatalon feküdt egyesületünk és múzeumunk megalapítója: Marosi Arnold.

Váratlanul ért bennünket elköltözése. Senki sem gondolt erre még december 30-án, távolról sem sejtette, hogy

egy rövid hónap múlva árván nézünk magunk elé. — A gyászos esemény lelkünkbe markolt és az egyesület alábbi sorokban értesítette Fejér vármegye és Székesfehérvár közönségét, az országos tudományos és társadalmi egyesületeket nagy veszteségéről.

»A Fejérvármegyei és Székesfehérvári Múzeumegyesület Vezetősége mélyen megrendülve, de a Mindenható szent akaratában megnyugodva jelenti, hogy a Fejérvármegyei és Székesfehérvári Múzeum megalapítója és igazgatója, a Múzeumegyesület tiszteletbeli elnöke, Marosi Arnold ciszt. r. áldozópap, m. kir. kormányfőtanácsos, a Közgűjtemények Orsz. Főfelügyelőségének, a Műemlékek Orsz. Bizottságának, a Szt. István Akadémia és az Aquinói Szt. Tamás Társaság ren-